

ปัญหาผู้มีสิทธิจัดเก็บ การขออนุญาตจัดเก็บและขอบเขตในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562¹

วรศรา พิสุทธิ์เสวีวงศ์²

จากการศึกษากฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งก็คือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 หรือที่รู้จักกันเป็นอย่างดีในชื่อกฎหมาย PDPA วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ ถูกบัญญัติขึ้นมาเพื่อป้องกันการถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน โดยข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึงข้อมูลใด ๆ ที่สามารถระบุถึงตัวตนของบุคคลผู้นั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป และข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหว โดยแตกต่างกัน ดังนี้ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปเป็นข้อมูลที่เราอาจเห็นหรือพบเจอได้ในชีวิตประจำวัน เพราะมีการใช้ประกอบการทำธุรกรรมในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ เพศ อายุ เบอร์โทรศัพท์ ซึ่งแตกต่างจากข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหว เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหวเป็นข้อมูลประเภทที่มีการบ่งบอกถึงคุณลักษณะของบุคคลเชิงลึกหรือเจาะจงเฉพาะของบุคคลนั้น ๆ โดยแท้ เช่น ข้อมูลสุขภาพ กรู๊ปเลือด ข้อมูลทางพันธุกรรม เชื้อชาติ ศาสนา ลายนิ้วมือ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้มีการนำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นเหล่านี้ไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบไม่ว่าจะได้รับความยินยอมหรือไม่ยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลก็ตาม ซึ่งเป็นการกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลอื่น หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด เว้นแต่ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ เนื่องด้วยในปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคดิจิทัลอย่างสมบูรณ์แบบ โดยมีเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัยเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็น การลงทุนทางธุรกิจ การบริหารองค์กร การ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัญหาผู้มีสิทธิจัดเก็บ การขออนุญาตจัดเก็บและขอบเขตในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี และรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณศรี

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประชาสัมพันธ์เพื่อติดต่อสื่อสาร หรือการสร้างกลยุทธ์ทางธุรกิจ รวมไปถึงกิจวัตรประจำวัน อย่างเช่น การทำธุรกรรมทางการเงิน การซื้อสินค้าออนไลน์ การประสานงานผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ จึงปฏิเสธไม่ได้เลยว่าปัจจุบันเทคโนโลยีได้กลายเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญในการดำเนินงานของภาคธุรกิจและมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวันของผู้คนเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้างสังคมและระบบเศรษฐกิจอย่างมาก จากที่กล่าวมานี้ จึงทราบได้อย่างแน่ชัดว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 หรือ PDPA มีความสำคัญต่อผู้คนในปัจจุบันเพียงใด ทำให้ประชาชนเริ่มตระหนักถึงการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างถูกต้อง แต่ถึงอย่างไรก็ดี พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ฉบับนี้ ยังคงมีช่องว่างทางกฎหมายที่อาจส่งผลให้เกิดการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลได้อยู่มาก

จากการศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 นี้ จึงทำให้ทราบว่ากฎหมายฉบับนี้ยังไม่ครอบคลุมเพียงพอที่จะระงับสาเหตุของการรั่วไหลข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีปัญหาหลัก 3 ประการ ดังนี้

ปัญหาประการแรก คือ ปัญหาผู้มีอำนาจควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล กล่าวคือ ปัญหาในประเด็นนี้มีสาเหตุมาจากพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

มาตรา 6 “ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ

“ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

“ผู้ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามคำสั่งหรือในนามของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล...”

เนื่องจากมาตราดังกล่าวนี้ได้มีการกำหนดให้อำนาจบุคคลธรรมดาที่มีสิทธิเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมาตรานี้ได้บัญญัติขึ้นโดยไม่คำนึงถึงความสามารถในการจัดเก็บ

ข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลธรรมดาที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างถูกวิธี และปลอดภัยหรือไม่ จึงเป็นการให้สิทธิเกินความจำเป็น และเมื่อเกิดการรั่วไหลของข้อมูล บุคคลธรรมดาซึ่งเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลไม่สามารถเยียวยาเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลผู้เสียหายได้อย่างครอบคลุม อีกทั้งการให้อำนาจบุคคลธรรมดาที่มีสิทธิจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลนั้นยากต่อการควบคุมและตรวจสอบให้อยู่ในบรรทัดฐานที่เหมาะสมอีกด้วย ซึ่งยังเป็นบ่อเกิดที่ช่องทางหนึ่งที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลจนกลายเป็นต้นเหตุที่ทำให้มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล นอกจากนี้ยังเป็นเหตุให้เกิดความเหลื่อมล้ำกันในสังคมเนื่องจากผู้ที่จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลอาจมีอำนาจต่อรองกับผู้ที่ต้องถูกจัดเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินกิจกรรมบางสิ่ง เช่น การจ้างงานในรูปแบบที่ไม่มีสัญญาต่อกัน การสมัครเข้าเป็นสมาชิกกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งในบางกรณีเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลอาจไม่เต็มใจในการให้ข้อมูลส่วนบุคคลของตนแต่ไม่อาจหลีกเลี่ยงและปฏิเสธได้จึงเป็นเหตุต้องให้ข้อมูล ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการขัดต่อหลักความเท่าเทียม เนื่องจากความเท่าเทียม คือ การเน้นหลักความเท่ากัน ทุกคนจะได้รับการปฏิบัติหรือโอกาสเท่ากันทั้งหมด และที่สำคัญเป็นสิ่งที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 มาตรา 27 บัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน...” ตามบทบัญญัตินี้จึงเป็นสิ่งที่บุคคลทุกคนพึงตระหนักถึง รวมไปถึงการบัญญัติกฎหมายให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคลด้วยเช่นกัน

ปัญหาที่สอง คือ ปัญหาขั้นตอนในการขออนุญาตในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของนิติบุคคล พบว่าในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับมาตรฐานในการที่รัฐจะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้นิติบุคคลดำเนินการจัดเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายได้รับรองสถานะนิติบุคคลให้มีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ภายใต้งบบังคับของกฎหมาย ที่ให้อำนาจจัดตั้งเป็นนิติบุคคลและตามบทบัญญัติทั้งปวง ภายใต้วัตถุประสงค์ข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้ง โดยปัญหานี้ยังไม่มีมีการพิจารณาจากคุณสมบัติของนิติบุคคลเหล่านั้นว่ามีมาตรการเพียงพอต่อการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลมากน้อยเพียงใดมาเป็นข้อบังคับ จึงเป็นเหตุให้นิติบุคคลในปัจจุบันมีการเก็บ รวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างอิสระ ปราศจากการควบคุมและการกำกับดูแลจากรัฐ ซึ่งนิติบุคคลแต่ละประเภทย่อมประสงค์ที่จะจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อนำไปต่อยอดทางธุรกิจ เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเปรียบเสมือนสิ่งมีค่าที่สามารถ

นำไปวิเคราะห์ทำการตลาดให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย สามารถเชิญชวนให้เลือกซื้อหรือเข้ารับบริการของตน จึงทำให้นิติบุคคลส่วนมากมีการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลในปริมาณมากเพื่อนำไปประมวลผลในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งการเก็บสะสมข้อมูลจนมากเกินไปนั้นยากต่อการดูแลรักษาอย่างทั่วถึง โดยเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเองก็ไม่อาจทราบได้ว่าเมื่อได้ให้ข้อมูลของตนไปแล้วนิติบุคคลผู้จัดเก็บข้อมูลเหล่านั้นมีมาตรการในการจัดเก็บ รักษา ทำลาย หรือนำไปใช้ในรูปแบบใดบ้าง ดังนั้น การที่รัฐไม่มีบทกำหนดในการควบคุมการจัดเก็บ รวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของนิติบุคคลประเภทต่าง ๆ นั้น ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ข้อมูลส่วนบุคคลเกิดการรั่วไหลเนื่องจากมาตรฐานที่ไม่เพียงพอต่อการจัดเก็บและดูแลข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ กระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้อื่นที่นิติบุคคลได้ดำเนินการจะต้องเป็นตามหลักความโปร่งใส กล่าวคือ การทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดเผยมูลค่าข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้โดยการปรับปรุงระบบและกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือเปิดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก ตลอดจนมีระบบหรือกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันเพราะเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลมีสิทธิรับรู้ถึงความเป็นไปของข้อมูลของตนอย่างชัดเจน ดังนั้น เมื่อมีมาตรฐานที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ยังส่งผลให้กระบวนการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเป็นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาจส่งผลให้การรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลลดน้อยลงก็เป็นได้

ปัญหาสุดท้าย คือ ปัญหาขอบเขตในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ปัญหาดังกล่าวนี้อาจสร้างผลกระทบให้กับผู้คนจำนวนมาก ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความคลุมเครือเนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 22 “การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ให้เก็บรวบรวมได้เท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์อันชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” จากบทบัญญัติดังกล่าวทำให้เกิดความสับสนเพราะประชาชนที่อยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ ย่อมต้องตีความด้วยตนเองจากคำว่า “เท่าที่จำเป็น” ซึ่งคำว่าเท่าที่จำเป็นของแต่ละบุคคลนั้นอาจแตกต่างกันหรือเหมือนกันตามความเข้าใจ ประสบการณ์และความรู้ของตนเอง โดยไม่อาจทราบได้เลยว่าเท่าที่จำเป็นนั้นต้องมาน้อยเพียงใดถึงจะถูกต้อง การที่กฎหมายไม่มีการกำหนดขอบเขตคำว่า “เท่าที่จำเป็น” ให้เกิดความชัดเจนย่อมทำให้ทั้งบุคคลและนิติบุคคลที่ทำการเก็บ รวบรวม ใช้หรือเปิดเผย

ข้อมูลส่วนบุคคลดำเนินการไปตามความเข้าใจของตน ทั้งนี้ ความเข้าใจในการตีความหมายนั้นอาจทำให้เกิดผลเสียตามมา เนื่องจากอาจทำให้มีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลที่มากเกินไปจนจำเป็นและเกินสัดส่วนที่ต้องนำไปประมวลผล ซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลเหล่านั้นอาจรวมไปถึงข้อมูลส่วนบุคคลอ่อนไหวซึ่งมีความละเอียดอ่อน โดยหากมีการรั่วไหลออกไปอาจส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลอย่างมาก ดังนั้น การที่ไม่มีการกำหนดขอบเขตหรือนิยามคำว่า “เท่าที่จำเป็น” ให้ชัดเจนส่งผลให้การจัดเก็บ รวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลไม่มีมาตรฐานที่เหมาะสมและเกิดความอิสระต่อการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลจนเกินสมควร นำไปสู่ปัจจัยในการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลเช่นกัน

ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวเป็นสาเหตุแห่งการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลที่นำไปสู่การละเมิด โดยเหตุละเมิดนั้นอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพราะสามารถเกิดขึ้นได้ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ได้ ซึ่งเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อบุคคลภายนอกโดยผิดกฎหมายเป็นเหตุให้เขาเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ หรือทรัพย์สิน เป็นต้น ตามกฎหมายถือว่าผู้นั้นทำละเมิดจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมาย ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

ดังนั้น เพื่อไม่ให้เกิดการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นเหตุให้เกิดการละเมิดและเกิดการเสียหายเป็นวงกว้างต่อไป จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ตามปัญหาประการแรก คือ ปัญหาผู้มีอำนาจควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 มาตรา 6 โดยกำจำกัดสิทธิของบุคคลธรรมดาในเก็บ รวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ให้มีเพียงนิติบุคคลเท่านั้นที่สามารถกระทำได้ เพื่อลดความเสี่ยงต่อการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากบุคคลธรรมดานั้นไม่มีศักยภาพและทุนทรัพย์ที่เพียงพอต่อการดูแล ป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลให้ปลอดภัย รวมไปถึงการเยียวยาหากมีการรั่วไหลของข้อมูลเกิดขึ้น นอกจากนี้การควบคุมและตรวจสอบยังทำได้ยากกว่านิติบุคคล เนื่องด้วยการออกประกาศ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อบังคับใช้ต่อนิติบุคคลนั้นสามารถกำกับดูแลได้ครอบคลุมมากกว่าบุคคลธรรมดา โดยการกำจำกัดสิทธิของบุคคลธรรมดาย่อมส่งผลดีหลายประการ

นอกจากจะลดการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ยังลดความเหลื่อมล้ำในสังคมไม่ให้เกิดอำนาจต่อรองที่ไม่เป็นธรรมระหว่างบุคคลธรรมดาด้วยกันเอง อีกทั้งบุคคลธรรมดาไม่ต้องรับภาระหน้าที่เพิ่มเติมในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลอีกด้วย

สำหรับปัญหาที่สอง คือ ปัญหาขั้นตอนในการขออนุญาตในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของนิติบุคคล ปัญหาสำคัญของปัญหานี้คือการที่ยังไม่มีกฎหมายกำหนดข้อบังคับดังกล่าว ดังนั้นจึงขอเสนอให้มีการเพิ่มเติมขั้นตอนในการขออนุญาตในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของนิติบุคคลไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ในหมวด 2 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล โดยการนำกฎหมาย General Data Protection Regulation หรือ GDPR มาตรา 40 ข้อ 1, 5 และมาตรา 51 ข้อ 1 มาปรับใช้หรือเทียบเคียง ให้เป็นมาตราที่บัญญัติขึ้นใหม่โดยมีข้อความดังต่อไปนี้ คือ

“ในการจัดเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล นิติบุคคลใดต้องการดำเนินการกิจกรรมดังกล่าวนี้เพื่อประโยชน์ในกิจการของตนให้นำส่งร่างมาตรการในการจัดเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลมายังหน่วยงานที่กำกับดูแลเพื่อพิจารณาและตรวจสอบ เพื่อให้ได้รับการรับรองและอนุญาตให้นิติบุคคลนั้น ๆ มีสิทธิจัดเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลต่อไป”

โดยขั้นตอนที่นิติบุคคลจะต้องปฏิบัติตามนั้นคือการนำส่งร่างมาตรการของตนมายังรัฐหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลพิจารณาตรวจสอบว่านิติบุคคลนั้นมีมาตรการที่มีมาตรฐานเพียงพอต่อการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลหรือไม่ หากมาตรการของนิติบุคคลมีคุณสมบัติครบถ้วนก็ย่อมจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตนในการประมวลผลรูปแบบต่าง ๆ ตามที่ได้ส่งร่างมาตรการไว้กับรัฐหรือหน่วยงานกำกับดูแล โดยนำกฎหมาย General Data Protection Regulation หรือ GDPR ดังนี้ คือ มาตรา 40 ข้อ 1 นำมาปรับใช้โดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนนี้ ให้กระบวนการขออนุญาตดังกล่าวอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล เพื่อไม่ให้นิติบุคคลมีอิสระในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลตามอำเภอใจ ซึ่งในส่วน of มาตรา 40 ข้อ 5 นำมาปรับใช้โดยกำหนดให้มีขั้นตอนในการขออนุญาตในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลแล้ว ในกระบวนการดังกล่าวจะต้องมีการส่งร่างขั้นตอนหรือมาตรการ เพื่อให้หน่วยงานที่กำกับดูแลได้พิจารณาถึงความเหมาะสมว่าร่างขั้นตอนหรือมาตรการในการจัดเก็บมีมาตรฐานเพียงพอหรือไม่

และมาตรา 51 ข้อ 1 นำมาตรานี้มาปรับใช้ โดยรัฐจำเป็นต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานอิสระที่มีอำนาจหนึ่งแห่งหรือมากกว่านั้นก็ย่อมได้ เพื่อกำหนดหน้าที่ให้มีความรับผิดชอบต่อการตรวจตรานิติบุคคลที่ทำการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งการเพิ่มเติมบทบัญญัตินี้เพื่อแก้ไขให้กระบวนการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของนิติบุคคลมีมาตรฐานที่เหมาะสมไปในทิศทางเดียวกัน โดยจัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักความโปร่งใสของนิติบุคคล นับเป็นประโยชน์แก่เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเป็นอย่างมากเพราะทำให้สามารถตรวจสอบและรับรู้ถึงการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลของตนว่าถูกจัดเก็บอย่างถูกต้องและปลอดภัยหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อลดการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลโดยการป้องกันไม่ให้นิติบุคคลที่ไม่มีศักยภาพเพียงพอมีอำนาจในการจัดเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้

ในส่วนของปัญหาสุดท้าย คือ ปัญหาขอบเขตในการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคล เนื่องจากความคลุมเครือและไม่ชัดเจนของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 22 เพื่อไม่ให้บุคคลใด ๆ อ้างประโยชน์ที่ว่า “เก็บรวบรวมได้เท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์อันชอบด้วยกฎหมาย” จึงขอเสนอแนะให้ต้องมีการเร่งแก้ไขโดยด่วนเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการตีความหมายหรือตีความ และเพื่อไม่ให้เอาความคลุมเครือของกฎหมายมาแอบอ้างว่าตนมีสิทธิกระทำได้ โดยการแก้ไขนั้นมียุทธศาสตร์ดังนี้

จากเดิม “การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ให้เก็บรวบรวมได้เท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์อันชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” แก้ไขเป็น “การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ให้เก็บรวบรวมได้เท่าที่จำเป็นตามขอบเขตของประเภทนิติบุคคลที่ได้ประกาศนิยามความหมายคำศัพท์ของนิติบุคคล ภายใต้วัตถุประสงค์อันชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” โดยการมีประกาศของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เรื่อง “นิยามความหมายคำศัพท์ของนิติบุคคล” ประกอบรวมด้วยกับการแก้ไขมาตรา 22 นี้ เพื่อเป็นรายละเอียดในการปฏิบัติตามให้ถูกต้อง โดยอาจกำหนดขอบเขตคำว่า “เท่าที่จำเป็น” ในประกาศว่าความจำเป็นของประเภทนิติบุคคลนั้นหมายถึงอะไรบ้างตามวัตถุประสงค์ของกิจการหรือกิจกรรมนั้น ๆ หรืออาจกำหนดขอบเขตไว่ว่านิติบุคคลประเภทใดสามารถจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลที่จำเป็นนั้นมีอะไรบ้างตามกฎหมาย

เมื่อมีการแก้ไขบทบัญญัติมาตรานี้อาจลดความสับสนในการตีความคำว่า “เท่าที่จำเป็น” ไป โดยความเข้าใจของตนเอง ที่อาจทำให้จัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลที่เกินความจำเป็น ซึ่งเป็นเหตุของการจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลเป็นจำนวนมากและยากต่อการดูแลป้องกันไม่ให้เกิดการรั่วไหลไปยังภายนอกที่เป็นต้นเหตุของการละเมิดและนำไปสู่ผลกระทบมากมาย เช่น การถูกหลอกลวง การถูกแอบอ้างโดยนำข้อมูลไปใช้ การฉ้อโกง ทั้งนี้ ปัญหาทั้ง 3 ประการเกิดจากพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ฉบับนี้ ไม่อาจป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคลได้อย่างครอบคลุม จึงขอเสนอให้มีการเร่งแก้ไขตามข้อเสนอแนะดังกล่าวให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ต้องการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

เอกสารอ้างอิง

ชนิปริยา ปั่นสง่า. "ปัญหากฎหมายการบริหารและการจัดการเกี่ยวกับการจัดตั้งนิติบุคคลหมู่บ้านจัดสรร," สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2557.

พงษ์วัฒน์ บุญพิทักษ์. “สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2567.

https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=1728.

“ทฤษฎีความรับผิดชอบในทางละเมิด.” ค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2567.

<https://tambonsida.go.th/fileupload/448562451.pdf>.

ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครพนม. “หลักธรรมาภิบาล” ปรับปรุงครั้งสุดท้ายเมื่อ 27 มีนาคม 2558.

https://www.dsd.go.th/Content/upload/Hilight/File/487/487_File_Good%20governance27032558131956_.pdf 2558.